

Turgut Tokgöz

İEİS
Genel Sekreteri

Bir ülkede güçlü ulusal ilaç sanayisinin varlığı hem insan yaşamını doğrudan etkileyen tedavi hizmetleri sunması hem de yüksek katma değerli, ileri teknolojiye dayanan yapısı nedeniyle stratejik ve ekonomik olarak kritik önemdedir. Türkiye'de gelişmiş ülkelerle rekabet edebilecek potansiyele sahip bir ilaç endüstrisi mevcuttur. Köklü geçmişimiz, üretim deneyimimiz, nitelikli insan kaynağımız ve ihracat gücümüz potansiyelimizi besleyen en önemli unsurlardır.

Endüstrimizde faaliyet gösteren yaklaşık 500 kuruluş, uluslararası standartlarda üretim yapan 92 ilaç ve hammadde üretim tesisi bulunuyor. Endüstrimiz 35 binden fazla çalışanıyla, ülkemizin artan ve yaşlanan nüfusuna 11 binden fazla ürün sunuyor. Endüstrimizin rekabet gücünü korumak için hızla değişen dünyaya ayak uydurmak, Ar-Ge ve ilaç endüstrisinin geleceği olan biyoteknolojide iddialı bir oyuncu olmak, ithal eden değil, üreten ve ihraç eden bir sanayi konumuna gelmek için aralıksız çalışıyor ve yatırım yapıyoruz.

Yerelleşme hamlesini gönülden destekliyoruz

Doğru politikalarla sahip olduğumuz

üretim gücümüzü etkin bir şekilde kullanabilirsek ülkemizin önce bölgesel sonra küresel bir ilaç üretim merkezi olmasının önünde hiçbir engel olmadığını biliyoruz. Bu kapsamda, Sağlık Bakanlığımızın önderliğinde 2016 yılında hayata geçirilen ve sektörümüz adına büyük önem taşıyan ilaç sektöründe yerelleşme ve teknolojik dönüşüm hamlelerini gönülden destekliyoruz.

Endüstri olarak bu sürece katkı sağlamak ve sağlık sistemimiz içerisinde yarattığımız katma değeri daha da artırmak üzere yeni üretim teknolojilerine yatırım yapıyoruz, kapasite kullanımımızı artırıyoruz. Söz konusu uygulamayla aynı zamanda istihdamımızı da artırıyor, ithalatımızı azaltıyoruz. Çok uluslu firmaların sadece Türkiye için değil, diğer pazarlar için de bizimle üretim anlaşmaları yapması ihracatımızı artırıyor. Bu çift yönlü etki, dış ticaret verilerimize son derece olumlu yansıyor.

Biyoteknoloji, küresel çapta bir oyuncu olmamız için son derece önemli

Elbette tüm bu çabalarımızı sadece yurt içi pazara ürün sağlamak adına yürütmüyoruz. İhracatımızı artırmak için de var gücümüzle çalışıyoruz. 2018 yılı sonunda endüstrimiz 1,2 milyar dolarla rekor bir ihracat değerine ulaştı. Aynı dönemde Türkiye'nin toplam ihracatı %7 büyürken ilaç endüstrisinin ihracatı %30,7 büyüdü. Türkiye ilaç endüstrisinin küresel çapta etkiye sahip bir endüstriye dönüşmesi için Ar-Ge ve bu kapsamda özellikle biyoteknoloji kilit rol oynuyor.

Bu kapsamda İEİS olarak endüstrimizin, Ar-Ge yetkinliğini artırmış, özellikle biyoteknoloji alanında olmak üzere daha yüksek katma değerli ürünler üreten küresel bir ilaç üreticisi ve ihracatçısı konu-

muna gelmesi hedefiyle faaliyetlerimize hız kesmeden devam ediyoruz. Türkiye ilaç endüstrisi, Ar-Ge alanında ilerlemek için yoğun bir çalışma içinde. Kamu bu alanın stratejik önemini fark etmiş durumda. Üniversitelerimiz bu alanda önemli çalışmalar yapıyor.

Firmalarımız Ar-Ge alanındaki çalışmalarını her geçen gün artırmaya devam ediyor ve birçok farklı alanda inovatif faaliyetler gerçekleştirerek yeniliğe yatırım yapıyor. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından akredite edilmiş Ar-Ge merkezi sayımız 2008 yılında sadece 1 iken bugün 32'ye ulaşmış durumda. 2010-2017 yılları arasında ilaç Ar-Ge harcamaları %241 artışla 314 milyon liraya ulaştı.

Bugün endüstrimiz katma değerli eşdeğer ilaç, kombine ürün ve biyobenzer ilaç geliştirilmesi alanlarında faaliyetlerini aralıksız sürdürüyor. Yoğun çalışmalarımız ve çabamızla, kendi molekülünü geliştiren bir ülke haline geleceğimize yürekten inanıyoruz. Dünyaya baktığımızda da bitkisel ve kimyasal kaynaklı ilaç üretiminin, bilim ve teknoloji alanındaki yeni gelişmeler kapsamında hızla yerini biyoteknolojik ilaçlara bıraktığını görüyoruz.

Tamamen ithalata bağımlı biyoteknolojik ilaç tedarik modeli sürdürülebilir değil

2018 yılında Türkiye'de biyoteknolojik ilaçlar 5,4 milyar lira ile reçeteli ilaç pazarı içerisinde %17,6'lık bir pay oluşturuyor. Pazarda bulunan biyoteknolojik ürünlerin tamamına yakını ithal. İlaç endüstrisi olarak, tamamen ithalata dayalı bir biyoteknolojik ilaç tedarik modelinin ülkemiz açısından sürdürülebilir olmadığını bilinciyile hareket ediyoruz.

İEİS olarak biyoteknolojiyi stratejik önceliklerimizden birisi olarak

belirleyerek 2016 yılının sonunda Türkiye Biyoteknolojik İlaç Platformu'nu kurduk. Amacımız bu alanda endüstrimizin yetkinliğini ve rekabet gücünü artırmak, ülkemizde bu alanın gelişimine daha etkin katkı sağlamaktır. Platform, biyoteknoloji alanında ülkemizde geliştirme ya da üretim faaliyeti olan veya bu faaliyetleri planlayan 23 kuruluştan oluşuyor.

Türkiye ilaç pazarında tüm formlarıyla birlikte 265 adet referans biyoteknolojik, 83 adet biyobenzer ilaç bulunuyor. Hâlihazırda Türkiye'de bulunan ruhsatlı biyobenzer 7 markanın tüm formlarından oluşan 29 adet ilacın üretimi ülkemizde yapılıyor. Bu 7 adet ilaçtan ikisi hücre geliştirmeden, üçü ise biyolojik etkin madde ediniminden itibaren ülkemizde üretiliyor. İki tanesinin ise sadece dolumu burada yapılıyor.

Bunun yanında, önümüzdeki 5 yılda 2 adet referans biyoteknolojik, 39 adet biyobenzer, bir adet biyoüstün ilacın ülkemizde üretiminin gerçekleştirilmesi için hazırlıklar yürütülüyor. İthalatına bağımlı olduğumuz bu önemli ürünlerin ülkemizde geliştirilmesi ve üretilmesi sadece hastaların bu ilaçlara erişimini artırmayacak, aynı zamanda dış ticaret açığını azaltarak ülke ekonomisine kayda değer bir katkı sağlayacak.

Üniversite-sanayi iş birliğinin bir çok katma değerli örneği bulunuyor

Üniversite-sanayi iş birliğinin dünyada Ar-Ge'nin tetikleyicisi olduğunun bilinciyle hareket ediyoruz. Başarılı ülke örneklerine bakıldığında katma değerlerin birçoğunun üniversite-sanayi iş birliği ile ortaya çıktığı görülmektedir. Pek çok firmanın üniversitemizle iş birlikleri mevcut. İELS olarak biz de bu alanda çalışmalar yürütüyoruz. Ar-Ge ve insan kaynakları alanların-

da Ankara, Ege, Gazi, Hacettepe, İstanbul ve Marmara üniversiteleriyle iş birliği protokolleri imzaladık. Gelecek dönemde iş birliklerimize farklı üniversitelerle devam edeceğiz. Üniversitemizin sanayiye vereceği en büyük destek nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi. Özellikle biyoteknolojide ciddi bir iş gücü açığı bulunuyor. Bu açığın kapatılmasına yönelik çalışmamız gerekiyor.

ması, bir an önce somut adımlara dönüştürülmesi gerekiyor.

Ülkemize özgü bilimsel temele dayanan bir mevzuat oluşturulmalı

Yüksek maliyetli yatırımlar gerektiren biyoteknoloji alanına vergisel teşviklerin yanında nakdi hibe desteği, girişim teşvikleri, özel fonlar sağlanması önem taşıyor.

“Endüstri olarak uzun yıllardır en önemli gündem konumuz ve temel sorunumuz mali disiplin odaklı ilaç fiyat politikalarıdır. Ülkemizin güçlü ulusal ilaç sanayisini koruması ve artan rekabet ortamı içinde atılım yapması için bir an önce dengeli ve sürdürülebilir politikalarla desteklenmesi büyük önem taşıyor.”

Stratejik eylem planları somut adımlara dönüştürülmeli

Endüstri olarak uzun yıllardır en önemli gündem konumuz ve temel sorunumuz mali disiplin odaklı ilaç fiyat politikalarıdır. Ülkemizin güçlü ulusal ilaç sanayisini koruması ve artan rekabet ortamı içinde atılım yapması için bir an önce dengeli ve sürdürülebilir politikalarla desteklenmesi büyük önem taşıyor.

Olumsuz koşullara rağmen firmalarımız Ar-Ge, üretim, istihdam ve ihracat odaklı bir vizyonla hem endüstrimizin hem ülkemizin geleceği için çalışıyor. Hiç şüphesiz, ilaç endüstrimizin stratejik ve ekonomik önemi kamu otoritelerimiz tarafından da gayet iyi biliniyor ve bu kapsamda destekleyici politikalar belirleniyor.

Yayınlanan kamu belgelerinde ve hükümet programlarında endüstrimizle ilgili son derece stratejik eylem planları yer alıyor; ancak bu hedeflerin artık daha ileriye taşın-

Bu alanda başarılı olan ülkelere baktığımızda bu tip teşviklerin önemini görüyoruz. Ekonomi Programı'nda belirtildiği gibi en az 20 biyoteknolojik ilacın yurt içi üretimini sağlamak üzere etkin bir ürün teşvik sisteminin oluşturulması gerektiğine inanıyoruz.

Bunun yanında bu ürünleri destekleyecek bir mevzuat iklimine ihtiyacımız var. Sadece AB mevzuatını dikkate alarak düzenleme yapmak yerine kendimize özgü bilimsel temele dayanan bir mevzuat oluşturulmalı. Bu ürünlerin pazara sunulma sürelerinin mümkün olduğunca kısa tutulması sağlanmalı. Ülkemizin rekabet ettiği ülkelerde biyoteknoloji alanındaki hızlı gelişim bu şekilde sağlanmıştır. Aksi takdirde, ürünlerimizin pazara sunulmasında yaşanacak gecikmeler küresel anlamda pazar payı almamızı engelleyerek ciddi fırsat maliyetleri ortaya çıkaracaktır. Ayrıca, ruhsat alan ürünler geri ödeme sistemine gecikmeksizin kabul edilmelidir. Yaşanan gecikmeler ilaç harcamalarını ciddi miktarda artırmaktadır.